

Najmä pre to, že

a) sťažovateľke vzniklo prednostné právo na prenájom pozemkov, ktoré boli funkčne späté s nehnuteľnosťami v jej vlastníctve ležiacimi v kat. úz. [REDAKOVANÉ] (hospodársky dvor [REDAKOVANÉ]), a to podľa § 2 ods. 5 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 238/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach prenajímania, predaja, zámeny a nadobúdania nehnuteľností Slovenským pozemkovým fondom v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády“),

b) nehnuteľnosti nadobudol právny predchodca sťažovateľky v konkurze, teda v zmysle § 2 ods. 8 nariadenia vlády, resp. podľa čl. III ods. 4 písm. a) a ods. 5 zásad vlády č. 51/2001 (ďalej len „zásady vlády“),

c) nájomnou zmluvou prenechal žalovaný 2 žalovanému 1 do nájmu aj také pozemky, s ktorými nebol oprávnený nakladať.

3. Rozsudkom okresného súdu č. k. 8 Cb 31/2016-383 z 24. februára 2017 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá. Okresný súd dospel k záveru, že v časti týkajúcej sa určovacieho výroku je potrebné žalobu zamietnuť pre nedostatok naliehavého právneho záujmu sťažovateľky na požadovanom určení čiastočnej neplatnosti nájomnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným 2 ako prenajímateľom a žalovaným 1 ako nájomcom. Časť žaloby týkajúcej sa povinnosti žalovaného 2 uzavrieť nájomnú zmluvu so sťažovateľkou zamietol okresný súd z dôvodu, že vo vzťahu k dotknutým parcelám nie je preukázaná ich funkčná spätosť so stavbami sťažovateľky podľa § 2 ods. 5 nariadenia vlády. Navyše, sťažovateľka toto právo nemohla uplatniť ani z dôvodu jeho premlčania, z čoho napokon vyplýva, že žalovanému 2 nevznikla povinnosť podľa § 2 ods. 5 nariadenia vlády prenajať pozemky sťažovateľke.

4. Podľa názoru okresného súdu prednostné právo na prenájom sporných pozemkov vzniklo žalovanému 1 podľa § 13 ods. 3 zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o nájme poľnohospodárskych pozemkov“) a podľa § 2 ods. 14 nariadenia vlády. Pred prípadnou povinnosťou vyplývajúcou pre žalovaného 2 z ustanovenia § 2 ods. 5 nariadenia vlády voči sťažovateľke má prednosť jeho záväzok vyplývajúci z ustanovenia § 2 ods. 14 nariadenia vlády, a to s odvolaním sa na zásadu *lex specialis derogat legi generali*. Aplikačná prednosť ustanovenia § 2 ods. 14 pred ustanovením § 2 ods. 5 nariadenia vlády je podľa názoru okresného súdu daná osobitosťou hypotézy týchto ustanovení, ako aj obsahovou následnosťou odsekov (ods. 14 nasleduje po ods. 5 a špecifikuje ods. 5).

5. Podľa zistenia ústavného súdu z úradného záznamu okresného súdu z 8. marca 2018 vyplýva, že [REDAKOVANÉ] (konateľ sťažovateľky) nazrel do súdneho spisu sp. zn. 8 Cb/31/2016, čo potvrdil vlastnoručným podpisom.

6. Rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Cob 29/2017-458 z 9. januára 2018 (nadobudol právoplatnosť 18. februára 2018) bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Podľa názoru krajského súdu okresný súd vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na jeho základe správne zistil skutkový stav a aj správne vo veci rozhodol.

7. Bol toho názoru, že bolo nepochybne preukázané, že súčasným užívateľom predmetných nehnuteľností je žalovaný 1 na základe nájomnej zmluvy uzavretej so žalovaným 2 dňa 13. augusta 2014. Nie je dôvodná odvolacia námietka sťažovateľky, podľa ktorej je otázne,

či si žalovaný 2 (správne má byť zrejme žalovaný 1, pozn.) plní svoje povinnosti ako nájomca. Z vyjadrení žalovaného 2 táto okolnosť nepochybne vyplýva.

8. Keďže existencia funkčnej spätosti je podmienkou aplikácie ustanovenia § 2 ods. 5 nariadenia vlády a vyhovenia požiadavkám sťažovateľky na uzatvorenie nájomnej zmluvy, pri jej absencii sa nemožno s úspechom domáhať žalovaných nárokov. Okresný súd správne konštatuje, že za danej situácie má prednosť aplikácia ustanovenia § 2 ods. 14 nariadenia vlády, pretože nehnuteľnosti nie sú právne voľné. Ak za uvedeného vývoja pozemky užíva žalovaný 1, pričom si riadne a včas plní záväzky z nájomnej zmluvy, zostáva mu zachované prednostné právo na uzatvorenie nájomnej zmluvy. Za situácie, keď nehnuteľnosti užívali iné subjekty nepôsoiace na nehnuteľnostiach v rámci funkčne spätého celku, v súčasnosti nemožno hovoriť o funkčnej spätosti predmetných pozemkov s nehnuteľnosťami, vlastníkom ktorých sa v roku 2012 stala sťažovateľka.

9. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo 58/2020 zo 14. októbra 2020 bolo dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu odmietnuté. Toto uznesenie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky doručené 16. novembra 2020.

10. Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania jednak z ustanovenia § 420 ods. 1 písm. f), ale tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku. V prvom prípade namietala nedostatočné vykonanie dokazovania, resp. nesprávne vyhodnotenie dôkazov v súvislosti s otázkou preukázania funkčnej spätosti sporných pozemkov s hospodárskym dvorom [REDAKOVANÉ] čo nemožno považovať za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. V druhom prípade sťažovateľka nedostatočným spôsobom vysvetlila (konkretizovala) právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Samotné spochybňovanie výsledkov vykonaného dokazovania a skutkových záverov či polemika s odôvodnením rozhodnutí nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku.

11. Podľa názoru sťažovateľky rozsudkami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jej označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

12. Skutkové okolnosti týkajúce sa nadobudnutia vlastníckeho práva k hospodárskemu dvoru [REDAKOVANÉ] sťažovateľkou a jej právnymi predchodcami, ako aj to, že sťažovateľkou označené parcely boli pôvodne funkčne späté s hospodárskym dvorom [REDAKOVANÉ] neboli medzi stranami sporné. Sporné bolo iba to, či pozemky špecifikované v žalobe (ohľadom ktorých sa sťažovateľka domáhala vyslovenia neplatnosti nájomnej zmluvy, resp. povinnosti žalovaného 2 uzavrieť s ňou nájomnú zmluvu) boli funkčne späté so stavbami vo vlastníctve sťažovateľky aj v čase uzavretia spornej nájomnej zmluvy. Sťažovateľka je toho presvedčená, že listinnými dôkazmi funkčnú spätosť preukázala.

13. Podľa názoru sťažovateľky argumentácia okresného súdu týkajúca sa prednosti ustanovenia § 2 ods. 14 pred ustanovením § 2 ods. 5 nariadenia vlády je príliš všeobecná, nepresvedčivá a arbitrárna. Zo samotnej skutočnosti, že ods. 14 nasleduje za ods. 5 nemožno vyvodit' prednosť nasledujúceho odseku pred predchádzajúcim. Práve naopak, skorší odsek by mal mať prednosť pred neskorším. Nie je pravdou ani to, že ods. 14 bližšie špecifikuje ods. 5, keď oba odseky riešia skutkovo i právne úplne rozdielne situácie (podľa § 2 ods. 14 nariadenia vlády ak je o prenájom

pozemku viac záujemcov, má doterajší nájomca, ktorý si riadne a včas plní svoje záväzky z nájomnej zmluvy, prednostné právo na uzatvorenie nájomnej zmluvy, pozn.).

14. Dôvody, pre ktoré podľa názoru okresného súdu sťažovateľke nesvedčilo prednostné právo podľa § 2 ods. 8 nariadenia vlády, z odôvodnenia rozsudku okresného súdu nevyplývajú (hoci okresný súd toto ustanovenie odcitoval). Aj krajský súd sa zaoberal len existenciou prednostného práva sťažovateľky podľa § 2 ods. 5, nie však už podľa § 2 ods. 8 nariadenia vlády. Všeobecné súdy sa nezaoberali ani prípadnou konkurenciou prednostného práva podľa § 2 ods. 14 s prednostným právom podľa § 2 ods. 8 nariadenia vlády.

15. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, podľa ktorej žalovaný 2 prenechal žalovanému 1 do nájmu aj pozemky, s ktorými nemal právo nakladať (ich vlastníci boli známi a prenechali pozemky do nájmu sťažovateľke, o čom sťažovateľka predložila okresnému súdu nájomné zmluvy), treba uviesť, že okresný súd sa uspokojil iba s popretím tohto skutkového tvrdenia zo strany žalovaného 2 bez toho, aby na odstránenie rozporov vykonal ďalšie dôkazy. Krajský súd sa v odôvodnení rozsudku s touto námietkou vôbec nezaoberal.

16. Sťažovateľka poukazuje na to, že žalovaný 2 doručil 21. októbra 2016 okresnému súdu svoje vyjadrenie z 18. októbra 2016, v ktorom popisuje celú genézu uzatvárania nájomných zmlúv až po nájomnú zmluvu z 13. augusta 2014 uzavretú so žalovaným 1. Listinné dôkazy, na ktoré žalovaný 2 v podaní z 18. októbra 2016 poukazoval, predložil okresnému súdu až v prílohe podania z 31. októbra 2016 doručeného okresnému súdu 3. novembra 2016.

17. Okresný súd doručil sťažovateľke iba podanie žalovaného 2 z 18. októbra 2016, avšak jeho podanie z 31. októbra 2016 obsahujúce listinné dôkazy rozhodujúce pre posúdenie veci sťažovateľke nedoručil a neurobil tak ani krajský súd. S predmetnými listinnými dôkazmi, ktoré boli kľúčové pre posúdenie merita veci, sa sťažovateľka oboznámila až v roku 2018 po vyhlásení rozsudku krajského súdu. Svedčí o tom záznam o nahliadnutí do súdneho spisu.

18. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu nebolo možné zistiť, či popisovaná genéza uzatvárania nájomných zmlúv vychádzala iba z tvrdení žalovaného 2 alebo aj z nájomných zmlúv a iných právnych úkonov predložených okresnému súdu ako listinné dôkazy.

19. Za daných okolností nemožno akceptovať záver okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľka vo vyjadrení z 12. decembra 2016 účinne nepoprela skutkové tvrdenia žalovaného 1, keďže uvedeného dňa nemala k dispozícii podanie žalovaného 2 z 31. októbra 2016, ale ani k nemu pripojené listinné dôkazy. Účinne poprieť skutkové tvrdenia žalovaného 2 mohla totiž až po oboznámení sa s týmito listinnými dôkazmi.

20. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol len, že okresný súd správne konštatoval prednosť aplikácie ustanovenia § 2 ods. 14 nariadenia vlády za danej situácie, pričom bližšie dôvody, ktoré by sťažovateľku presvedčili o správnosti tejto argumentácie, neuviedol.

21. Podľa názoru sťažovateľky z vykonaných dôkazov je zrejmé, že všetky parcely funkčne späté s hospodárskym dvorom [REDAKOVANÉ] boli predmetom nájomnej zmluvy uzavretej 27. mája 2005 medzi žalovaným 2 ako prenajímateľom a žalovaným 1 ako nájomcom, čo znamená, že parcely funkčne späté s hospodárskym dvorom [REDAKOVANÉ] žalovaný 2 prenechal do nájmu žalovanému 1 až potom, čo právny predchodca sťažovateľky v roku 2003 hospodársky dvor [REDAKOVANÉ] kúpil. Aj tieto skutočnosti nasvedčujú tomu, že prenechanie sporných pozemkov podľa § 2 ods. 14 nariadenia

vlády žalovanému 1 nemôže mať prednosť pred ich prenechaním do nájmu sťažovateľke podľa § 2 ods. 5 nariadenia vlády. Podľa § 2 ods. 5 nariadenia vlády pozemok funkčne spätý s nehnuteľnosťou určenou na poľnohospodárske účely prenajme fond prednostne vlastníkovi takejto nehnuteľnosti; nehnuteľnosťou na účely tohto nariadenia vlády sa rozumie funkčná budova alebo stavba (ďalej len „stavba“) slúžiaca poľnohospodárskej výrobe alebo lesnej výrobe alebo stavba, ktorá je na základe podnikateľského zámeru určená na poľnohospodársku výrobu. Ak sa nájom skončí z dôvodu, že stavba sa nevyužíva na poľnohospodárske účely, nájomca vráti fondu predmet nájmu po zbere úrody v obvyklom agrotechnickom termíne, ak bola založená, inak ihneď.

22. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol len, že okresný súd správne konštatoval prednosť aplikácie ustanovenia § 2 ods. 14 nariadenia vlády za danej situácie, pričom bližšie dôvody, ktoré by sťažovateľku presvedčili o správnosti tejto argumentácie, neuviedol. Záver krajského súdu považuje sťažovateľka za nesprávny. Tento záver je podľa jej názoru v extrémnom rozpore s obsahom súdnych spisov, pretože v skutočnosti pozemky špecifikované v žalobnom návrhu boli funkčne späté s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa na hospodárskom dvore [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve sťažovateľky aj v čase, keď sťažovateľka uplatnila prednostné právo na ich nájom.

23. Podľa sťažovateľky z vykonaných dôkazov je zrejmé, že všetky parcely funkčne späté s hospodárskym dvorom [REDAKOVANÉ] boli predmetom nájomnej zmluvy uzavretej 27. mája 2005 medzi žalovaným 2 ako prenajímateľom a žalovaným 1 ako nájomcom, čo znamená, že parcely funkčne späté s hospodárskym dvorom [REDAKOVANÉ] žalovaný 2 prenechal do nájmu žalovanému 1 až potom, čo právny predchodca sťažovateľky v roku 2003 hospodársky dvor [REDAKOVANÉ] kúpil. Aj tieto skutočnosti nasvedčujú tomu, že prenechanie sporných pozemkov podľa § 2 ods. 14 nariadenia vlády žalovanému 1 nemôže mať prednosť pred ich prenechaním do nájmu sťažovateľke podľa § 2 ods. 5 nariadenia vlády.

24. Sťažovateľka dospieva k záveru, že všeobecné súdy nezodôvodnili záver o neexistencii jej prednostného práva zo všetkých, do úvahy prichádzajúcich právnych hľadísk, čo zakladá arbitrárnosť rozsudkov okresného súdu a krajského súdu. K porušeniu označených práv sťažovateľky došlo aj tým, že sa všeobecné súdy nevysporiadali so všetkými jej argumentmi majúcimi zásadný vplyv na posúdenie otázky vzniku prednostného práva nájmu podľa § 2 ods. 5 a 8, ale ani z hľadiska prípadnej konkurencie s právom podľa § 2 ods. 14 nariadenia vlády nevysporiadali so všetkými jej argumentmi týkajúcimi sa toho, že žalovaný 2 nemal právo prenajať pozemky známych vlastníkov, pričom táto skutočnosť mala zásadný vplyv na posúdenie otázky čiastočnej neplatnosti nájomnej zmluvy, ďalej, že všeobecné súdy porušili jej označené práva aj tým, že jej nedoručili podanie žalovaného 2 z 31. októbra 2016 s pripojenými listinnými dôkazmi, čím došlo nielen k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ale aj k odňatiu možnosti sťažovateľky konať pred súdom.

25. Sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právoplatným rozsudkom Okresného súdu Kežmarok z 24.2.2017, sp. zn. 8Cb/31/2016 (výrokom č. I a súvisiacimi výrokmi č. III a IV o náhrade trov konania) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 9.1.2018, sp. zn. 7Cob/29/2017, a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa a to právo na súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy, podľa Čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2, *Rozsudok Okresného súdu Kežmarok z 24.2.2017, sp. zn. 8Cb/31/2016 (vo výroku č. I a súvisiacich výrokoch č. III a IV o náhrade trov konania) a rozsudok Krajského súdu v Prešove z 9.1.2018, sp. zn. 7Cob/29/2017 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.*“

II.

Relevantná právna úprava

26. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

27. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

28. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

29. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

30. Podľa § 2 ods. 5 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 238/2010 Z. z. ktorým sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach prenájmania, predaja, zámenny a nadobúdania nehnuteľností Slovenským pozemkovým fondom v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády“)

pozemok funkčne spätý s nehnuteľnosťou určenou na poľnohospodárske účely prenajme fond prednostne vlastníkovi takejto nehnuteľnosti; nehnuteľnosťou na účely tohto nariadenia vlády sa rozumie funkčná budova alebo stavba (ďalej len „stavba“) slúžiaca poľnohospodárskej výrobe alebo lesnej výrobe alebo stavba, ktorá je na základe podnikateľského zámeru určená na poľnohospodársku výrobu. Ak sa nájom skončí z dôvodu, že stavba sa nevyužíva na poľnohospodárske účely, nájomca vráti fondu predmet nájmu po zbere úrody v obvyklom agrotechnickom termíne, ak bola založená, inak ihneď.

31. Podľa § 2 ods. 8 nariadenia vlády pri likvidácii, konkurze alebo exekúcii majetku doterajšieho nájomcu prenajme fond pozemky v tomto poradí:

- a) osobe, na ktorú sa majetok prevádza,
- b) oprávnenej osobe, ktorá ako reštitučnú náhradu bezodplatne prevzala stavby slúžiace poľnohospodárskej výrobe alebo lesnej výrobe, alebo
- c) osobe, ktorá má v prenájme nehnuteľnosť na týchto pozemkoch.

32. Podľa § 2 ods. 14 nariadenia vlády ak je o prenájom pozemku viac záujemcov, má doterajší nájomca, ktorý si riadne a včas plní svoje záväzky z nájomnej zmluvy, prednostné právo na uzatvorenie nájomnej zmluvy.

33. Obdobne aj podľa čl. III ods. 4 písm. a) zásad vlády ak bol na majetok štátneho podniku vyhlásený konkurz, fond prenajme pozemky, ktoré mal takýto štátny podnik v nájme osobám, na ktoré sa previedli.

34. V zmysle čl. III ods. 5 zásad vlády „Fond postupuje podľa odseku 4 aj v prípade ... konkurzu inej osoby ako štátneho podniku, ak takáto osoba mala v nájme pozemky, s ktorými fond nakladá.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom:

35. Na prerokovanie tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 31/2016 a jeho rozsudku z 24. februára 2017, nie je daná právomoc ústavného súdu.

36. Právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práva a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

37. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľ vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

38. Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa ústavy, listiny a dohovoru

mal krajský súd v rámci odvolacieho konania, čím je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba k tomu dodať, že sťažovateľka možnosť podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku aj využila.

III.2. Prípustnosť prieskumu rozsudku odvolacieho súdu a lehota na podanie ústavnej sťažnosti:

39. Opravným prostriedkom, ktorým je podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde podmienená prípustnosť ústavnej sťažnosti, nemôže byť každý v zákone predvídaný opravný prostriedok, ale iba taký, po podaní ktorého sa rozvinú procesné vzťahy v príslušnom konaní, ktoré vedú k prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci samej (II. ÚS 77/06, IV. ÚS 547/2012). Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, ako aj vytvárať určitý procesný filter zabraňujúci neúmernej litigačnej záťaži najvyššieho súdu (I. ÚS 58/2019).

40. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP). V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP]. Ak takáto konkretizácia uplatneného dovolacieho súdu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

41. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že povinnosť vyčerpať pred podaním ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu aj mimoriadne opravné prostriedky, t. j. dovolanie, neznamena povinnosť v takejto ústavnej sťažnosti rozhodnutie o dovolaní napadnúť. Uvedené je zrejme v podmienkach Slovenskej republiky aj z § 132 zákona o ústavnom súde, ktorý takúto povinnosť neukladá. Podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu ESLP akceptuje len v prípadoch, ak je dôvodom ochrana princípov právnej istoty ako jednej zo základných hodnôt právneho štátu. V zmysle tohto princípu nie je prijateľné,

ak by v tej istej veci mohli popri sebe existovať dve odlišné rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu. Práve a len v takom prípade môže ústavný súd odmietnuť meritórne prerokovanie ústavnej sťažnosti smerujúcej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu z dôvodu, že v ústavnej sťažnosti nie je napadnuté aj rozhodnutie súdu dovolacieho (pozri aj Macejková I., Bárány E., Baricová J., Fiačan I., Holländer P., Svák J., a kolektív. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár I. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020 s. 936).

42. V súdenom prípade zákonná úprava nepochybne pripúšťa podanie dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu. Najvyšší súd označeným uznesením dovolanie odmietol ako neprípustné, pretože vyhodnotil, že v dovolaní označené dôvody sú neopodstatnené. V tomto prípade sa teda nevyklučuje meritórny prieskum napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ústavným súdom (bez toho, aby došlo zároveň k napadnutiu aj uznesenia dovolacieho súdu), pretože v tej istej veci nebudú popri sebe existovať dve odlišné meritórne rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu.

43. V predmetnej veci bol podaný mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu. Podanie dovolania bolo zo zákona prípustné, preto v súlade s § 124 poslednou vetou zákona o ústavnom súde lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku odvolacieho súdu začala plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, čiže od 16. novembra 2020.

III.3. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom:

44. Túto časť ústavnej sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú, resp. za neprípustnú.

45. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

46. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

47. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

48. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

III.3.1. K tvrdenému prednostnému právu sťažovateľky podľa ustanovenia § 2 ods. 5 nariadenia vlády:

49. Ústavný súd považuje námietku za zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

50. Treba zásadne uviesť, že ústavný súd nie je tzv. „skutkovým“ súdom, keďže dokazovanie vo veci samej nevykonáva. Pokiaľ všeobecné súdy vykonané dôkazy vyhodnotia v súlade so zákonnými kritériami a toto hodnotenie sa nejaví ako zjavne neodôvodnené či arbitrárne, ústavný súd nemá dôvod do ustálených skutkových záverov všeobecných súdov zasahovať. Samotná skutočnosť, že sťažovateľka hodnotí vykonané dokazovanie zásadne odlišným spôsobom, porušenie jej označených práv bez ďalšieho nezakladá.

51. Sťažovateľka poukazuje na názor okresného súdu (s ktorým súhlasil aj krajský súd), podľa ktorého žalovanému 1 svedčí prednostné právo nájmu podľa § 2 ods. 14 nariadenia vlády, keďže pred prípadnou povinnosťou vyplývajúcou pre žalovaného 2 z ustanovenia § 2 ods. 5 voči sťažovateľke má prednosť jeho záväzok vyplývajúci z ustanovenia § 2 ods. 14 nariadenia vlády, a to s ohľadom na zásadu *lex specialis derogat legi generali*. Sťažovateľka považuje túto argumentáciu za príliš všeobecnú, nepresvedčivú a arbitrárnu.

52. Ústavný súd k tomu uvádza, že v danom prípade vzhľadom na už uvedený záver o zjavnej neopodstatnenosti námietky sťažovateľky smerujúcej proti záveru krajského súdu o neexistencii funkčnej spätosti v zmysle § 2 ods. 5 nariadenia vlády nie je vôbec potrebné riešiť otázku, ktorá povinnosť žalovaného 2 (vo vzájomnom vzťahu medzi ustanoveniami § 2 ods. 5 a ods. 14 nariadenia vlády) mala prednosť.

III.3.2. K tvrdenému prednostnému právu sťažovateľky podľa ustanovenia § 2 ods. 8 nariadenia vlády:

53. Sťažovateľka je presvedčená, že prednostné právo na uzavretie nájomnej zmluvy jej prináleží nielen podľa § 2 ods. 5, ale aj preto, že jej právny predchodca nadobudol nehnuteľnosti v konkurze, teda podľa § 2 ods. 8 nariadenia vlády, pričom krajský súd sa vecou z hľadiska ustanovenia § 2 ods. 8 nariadenia vlády (a tým menej s prípadnou konkurenciou tohto práva s prednostným právom podľa ustanovenia § 2 ods. 14 nariadenia vlády) vôbec nezaoberal.

54. Táto námietka je neprípustná (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

55. Ústavný súd konštatuje, že (ako to sťažovateľka správne uvádza) krajský súd vec z hľadiska ustanovenia § 2 ods. 8, resp. ods. 14 nariadenia vlády vôbec neposudzoval. Stalo sa tak z dôvodu, že sťažovateľka túto námietku v podanom odvolaní neuplatnila. Hoci podané odvolanie

proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka ústavnému súdu nepredložila, zo zhrnutia obsahu odvolania uvedeného v rozsudku krajského súdu (správnosť, resp. úplnosť ktorého sťažovateľka nenamietala) je zrejmé, že táto námietka nebola v ňom uplatnená. Sťažovateľka teda z formálneho hľadiska odvolanie podala, ale túto námietku v ňom neuplatnila, čo znamená, že z materiálneho hľadiska nevyužila riadny opravný prostriedok, ktorý jej zákon priznáva na ochranu označených práv. Pritom sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že námietku v odvolaní neuplatnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v dôsledku čoho by neprichádzal do úvahy prípadný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

56. Napokon treba v danej súvislosti dodať, že námietka nebola uplatnená ani v dovolaní, hoci podľa toho, ako ju sťažovateľka formulovala, mohla byť potenciálnym dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 ods. 1 písm. f) CSP.

III.3.3. K tvrdenému prenájmu sporných pozemkov, s ktorými žalovaný 2 nemal právo nakladať:

57. Ústavný súd považuje námietku za neprípustnú (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

58. V podstate možno poukázať na argumentáciu uvedenú v bodoch 52 a 53, keďže rozhodujúce okolnosti súvisiace s touto námietkou sú prakticky totožné s predchádzajúcou námietkou. I tu teda platí, že sťažovateľka námietku v odvolacom, ale ani v dovolacom konaní neuplatnila, a teda vlastnou procesnou pasivitou spôsobila, že nedošlo k využitiu zákonom daných možností brániť jej označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru. Žiadne vysvetlenie (tým menej vysvetlenie hodné osobitného zreteľa) tejto procesnej pasivity ústavnému súdu neuviedla.

III.3.4. K tvrdenému nedoručeniu vyjadrenia žalovaného 2 s prílohami sťažovateľke:

59. Námietku treba považovať za neprípustnú (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

60. Sťažovateľke nič nebránilo uplatniť túto námietku v dovolacom konaní ako dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže počas behu zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania (8. marca 2018) sa o existencii podania žalovaného 2 z 31. októbra 2016 dozvedela a oboznámila sa s jeho prílohami v rámci nazretia do spisu. Rozsudok krajského súdu č. k. 7 Cob 29/2017-458 z 9. januára 2018 sa stal právoplatným 18. februára 2018, pričom zákonná lehota na podanie dovolania uplynula 18. apríla 2018. Preto sťažovateľke nič nebránilo uplatniť námietku v rámci dovolania, čo sa však nestalo a čo v konečnom dôsledku zakladá neprípustnosť námietky.

61. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu